

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2015-2-6 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 15-28/328-103
Karar Tarihi : 07.07.2015

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Reşit GÜRPINAR, Fevzi ÖZKAN,
Dr. Metin ARSLAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ, Kenan TÜRK

B. RAPORTÖRLER: Bülent GÖKDEMİR, Cemile YÜKSEK, Hacı Mustafa DUMAN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Özel Notre Dame de Sion Fransız Lisesi
Temsilcisi: Av. Ümit AKIN
Ebulula Mardin Cad. Maya Meridyen İş Merkezi Kat:5 Akatlar
34335 Beşiktaş/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** İstanbul ilinde faaliyet gösteren Fransız liselerinin yıllık okul ücretlerini birlikte tespit etmeye yönelik uygulamalarına muafiyet tanınması talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 24.02.2015 tarihinde giren bildirim üzerine düzenlenen 30.03.2015 tarih ve 2015-2-6/MM sayılı Muafiyet Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; İstanbul ilinde faaliyet gösteren Özel Saint Joseph Fransız Lisesi (Saint Joseph Lisesi), Özel Notre Dame de Sion Fransız Lisesi, (Notre Dame de Sion Lisesi) Özel Saint Pulcherie Fransız Lisesi (Saint Pulcherie Lisesi), Özel Saint Benoit Fransız Lisesi (Saint Benoit Lisesi) ve Özel Saint Michel Fransız Lisesi (Saint Michel Lisesi) arasındaki yıllık okul ücretlerini birlikte tespit etmeye yönelik anlaşmanın 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesinin uygulanmasından muaf tutulamayacağı ifade edilmektedir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (4) Dosya konusu bildirimde; İstanbul ilindeki Fransız liselerinin okul ücretlerini birlikte belirlediği ve aralarındaki centilmenlik anlaşması gereğince ilgili okullar arasında öğrenci naklinin engellendiği iddialarının incelendiği Rekabet Kurulunun 19.12.2013 tarih ve 13-71/960-407 sayılı kararında yer verilen "*inceleme konusu okulların bir araya gelerek yıllık okul ücretlerini tespit etmeleri biçimindeki davranışın rekabeti engelleme amacı taşımadığı, rekabetin engellenmesi sonucunu doğurmadığı, pazarın yapısı gereği bu tür bir engellenmenin pratikte mümkün olmadığı, söz konusu davranışın, öğrenci tercihleri üzerinde sadece hizmet kalitesi değişkeninin etkili olması amacına yönelik olduğu kanaatine ulaşılmıştır*" tespitine işaret edilerek, İstanbul ilinde faaliyet gösteren Saint Joseph Lisesi, Notre Dame de Sion Lisesi, Saint Pulcherie Lisesi, Saint Benoit Lisesi ve Saint Michel Lisesi'nin yıllık okul ücretlerini birlikte tespit etmeye yönelik uygulamalarına muafiyet tanınması talep edilmektedir.

G.1. Rekabet Kurulunun 19.12.2013 Tarih ve 13-71/960-407 Sayılı Kararı

- (5) Anılan kararda Kurul; *“İstanbul ilindeki Fransız liselerinin ücretlerini rekabeti bozucu anlaşma, uyumlu eylem veya teşebbüs birliği kararı ile belirlediği ve söz konusu okulların aralarında öğrenci nakline ilişkin centilmenlik anlaşması bulunduğu iddiaları”*nı incelemiş ve ilgili teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına ancak, 4054 sayılı Kanun’un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca *“birlikte fiyat belirleme davranışına”* son verilmesi yönünde görüş gönderilmesine karar vermiştir.
- (6) Söz konusu kararda, özel okulların (vakıf okulları ve azınlık okulları hariç) kâr amacına dayalı ticari faaliyet yürütmeleri nedeniyle devlet okullarından ayrı bir pazar teşkil ettiği tespit edildikten sonra, özel okulların sunulan hizmetin niteliği itibarıyla farklı pazarlarda rekabet edip etmediği tartışılmış ve *“yabancı dilde eğitim hizmeti faaliyeti yürüten özel okulların, anılan hizmetin tüketici gözündeki özellikleri ve yöneldiği amaç bakımından, eğitim dili Türkçe olan özel okullardan farklılaştığı”* değerlendirilerek, ilgili ürün pazarı *“Özel okullar tarafından orta öğretim öğrencilerine yönelik olarak yabancı dilde sunulan eğitim hizmetleri pazarı”* olarak tanımlanmıştır. Coğrafi pazar ise *“İstanbul ili”* olarak belirlenmiştir.
- (7) Yapılan incelemelerde, öğrenci nakline ilişkin olarak anlaşma yapıldığına dair bir belge ve bulguya ulaşılamamıştır. Fiyat tespiti iddiasına ilişkin olarak ise tarafların fiyatları ortak belirlediklerine yönelik beyanları dikkate alınarak ve ilgili ürün pazarının özgül nitelikleri gözetilerek, söz konusu fiyat tespiti davranışının rekabeti ortadan kaldırma amaç ve etkisinin bulunup bulunmadığı incelenmiştir.
- (8) Bu çerçevede kararda öncelikle, özel sektör marifetiyle sunulan eğitim hizmetleri alanında eğitim kalitesinin fiyat rekabetinden daha önemli olduğu vurgulanmış, *“hakkında önaraştırma yapılan okulların yöneticilerinin yılın belli dönemlerinde bir araya gelerek fiyat dâhil birçok konuda ortak hareket etme kararının ardındaki temel güdünün, bu okulları talep eden öğrencilerin daha yüksek kalite ve hizmet koşullarına göre tercihte bulunmasını sağlamak”* olduğu, fiyat tespiti uygulamasının rekabeti ortadan kaldırmayı hedeflemediği, hizmet kalitesini koruma amacına yönelik bir eylem niteliği taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.
- (9) Ayrıca kararda, özel bir okulda yabancı dilde öğrenim görmek isteyen bir öğrencinin, öncelikle SBS sınavından girmek istediği okul için gerekli olan taban puanı alması gerektiği, bu aşamadan sonra öğrencinin tercihini etkileyen temel unsurun okulun prestiji ile sağladığı olanaklar (bilimsel ve akademik alanda sunduğu imkanlar, yurtdışında eğitim ve iş olanakları sağlama gücü, kültür, sanat ve spor faaliyetlerinin yoğunluğu, üniversite sınavlarındaki başarı oranı gibi) olduğu, bu nedenle ilgili pazarda fiyat rekabetinin ikinci planda kaldığı belirtilmiştir.
- (10) Son olarak anılan kararda, İstanbul’da, incelenen beş okul haricinde yabancı dilde eğitim veren özel liselerin sayısına (65) işaret edilerek, incelenen okulların kendi aralarında yaptıkları anlaşmada fiyatı tekelci düzeyde belirlemesinin muhtemel olmadığı ifade edilmiştir. Öte yandan, bahsedilen değerlendirmeler sonucunda fiyatların birlikte tespit edilmesine yönelik davranışın yaygınlaşması halinde ilgili pazarda rekabetin engellenmesi sonucunu doğurmasının olasılık dahilinde bulunduğu, bu nedenle taraflara 4054 sayılı Kanun’un 9. maddesi üçüncü fıkrası uyarınca görüş gönderilmesine karar verilmiştir.

G.2. İlgili Pazar

- (11) Yukarıda yer verilen Kurul kararı dikkate alınarak ilgili ürün pazarı; “Özel okullar tarafından orta öğretim öğrencilerine yönelik olarak yabancı dilde sunulan eğitim hizmetleri pazarı”, ilgili coğrafi pazar ise “İstanbul ili” olarak tespit edilmiştir.

G.3. Değerlendirme

- (12) Bildirimde özetle, okul ücretlerinin ortak tespiti ile eğitim kalitesinin korunmasının amaçlandığı, anılan okullarda eğitim görmek isteyen öğrenciler için fiyat unsurunun bir tercih aracı olmaktan çıkarılmak istendiği vurgulanmıştır.
- (13) 19.12.2013 tarih ve 13-71/960-407 sayılı Kurul kararında, bildirim konusu eylemin rekabeti kısıtlama amacı bulunmadığı, fiyat anlaşması gerçekleştiren teşebbüslerin ilgili pazar içindeki görelî payları da dikkate alınarak, mevcut durumda rekabeti kısıtlama etkisinin ortaya çıkmadığı ifade edilmiş, ancak, özellikle bu tip anlaşmaların yaygınlaşması ihtimali dikkate alınarak rekabeti kısıtlama potansiyelinin var olduğuna işaret edilmiştir.
- (14) Nitekim bu tespitten hareketle, ilgili teşebbüslere Kanun’un, “İhlale Son Verme” başlıklı 9. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde görüş bildirilmesine karar verilmiştir. Dolayısıyla, anılan karardan anlaşılacağı üzere, fiyat tespitine ilişkin anlaşmanın rekabeti kısıtlama etkisi veya potansiyeli taşıdığı kanaatinden hareketle ilgili teşebbüslerin fiyat anlaşmasına son vermeleri gerekmektedir.
- (15) Birbirine rakip teşebbüsler arasında gerçekleşen fiyat tespitine yönelik işbirliği anlaşmaları/uygulamaları küresel ölçekte açık rekabet ihlali (per-se) olarak kabul edilmektedir. Bir başka ifadeyle, bu tür fiyat anlaşmaları ne grup muafiyeti ne de bireysel muafiyet kapsamında değerlendirilmektedir. Buradaki yaklaşımın temel varsayımı, birbirine rakip teşebbüsler arasındaki fiyat anlaşmasından kaynaklanacak olumsuz etkilerin (üretim, dağılım ve dinamik etkinlik kayıpları) söz konusu işbirliğinden doğabilecek herhangi bir etkinlik kazanımı tarafından telafi edilemeyeceğidir. Dolayısıyla, bildirim konusu uygulamanın bireysel muafiyet koşullarını sağlayıp sağlamadığına ilişkin ayrıntılı değerlendirme yapılmasına gerek duyulmamıştır.
- (16) Yukarıda yer verilen tespitler ışığında, bildirim konusu anlaşmanın, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi hükmü uygulamasından muaf tutulamayacağı ve 13-71/960-407 sayılı Kurul kararı gereğince gönderilen görüş yazısı da dikkate alınmak suretiyle bu madde kapsamında rekabeti bozucu etki doğuran ya da doğurabilecek uygulamalardan kaçınılması yönünde görüş bildirilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır.

H. SONUÇ

- (17) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,
1. İstanbul ilinde faaliyet gösteren Fransız liselerinin yıllık okul ücretlerini birlikte tespit etmeye yönelik uygulamalarına, 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinde sayılan şartları karşılamaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınamayacağına,
  2. Dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun’un 41. maddesi uyarınca bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığına,
  3. Bununla birlikte, 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında rekabeti bozucu etki doğuran ya da doğurabilecek uygulamalardan kaçınılması gerektiği, aksi takdirde 4054 sayılı Kanun çerçevesinde haklarında işlem başlatılacağı yönünde 19.12.2013 tarih ve 13-71/960-407 sayılı Kurul kararı gereğince gönderilen görüş yazısı da

15-28/328-103

dikkate alınmak suretiyle Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca ilgili teşebbüslere tekrar görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.